

Nebud' sakra lhář

„Udělal jsi ostudu všem vědcům na světě. Einsteinovi, kurva, a vůbec všem!“

Nikdy mi moc nešla matematika, fyzika nebo chemie. Měl jsem rád příběhy, které nabízela historie nebo literatura, ale jakmile došlo na periodické funkce nebo soustavu prvků, ztrácel jsem zájem. Takže když jsme v šestce dostali za úkol připravit experiment na školní akademii, pořádanou na konci dubna, nadchlo mě to asi tak, jako kdybych dneska musel navštívit živé provedení celé sezóny televizního seriálu Chirurgové.

Táta byl naopak nadšen. Lékařským a vědeckým výzkumem strávil posledních pětadvacet let.

„Aspoň teď nahlídneš, jak sakra vypadá můj každodenní život,“ řekl mi ten večer, kdy nám úkol zadali. „Budu ti stát za prdelí při každým kroku. Předvedeš ten nejlepší vědeckej experiment, jakej kdy ve tvý škole viděli, nebo kurva chcípneš snahou.“

„Nedělal bys na tom se mnou?“ poprosil jsem ho.

„Cože? Ne, já to už dělám každěj den v práci, do háje. Vždyť jsem to zrovna říkal.“

Posadil se v obýváku na gauč a pokynul mi, abych si sednul vedle něj.

„Takže, experimenty začínají otázkou. Co bys chtěl vědět?“

Pár vteřin jsem o tom přemýšlel.

„Já myslím, že pes je super,“ řekl jsem a ukázal směrem k Browniemu, našemu pětiletému čokoládově zbarvenému labradořimu kříženci.

„Cože? Co to sakra znamená? To kurva není otázka!“

„Co kdybych řekl: Myslí si lidi, že pes je super?“

„Do prdele, boha jeho,“ zaúpěl táta a zamnul se na spáncích. „Vymysli otázku jako třeba: ‚Padaj větší věci rychlejc než menší?‘ Něco takovýho.“

„Tak jo. A může se ta otázka týkat psa?“

„Může se to týkat čehokoli, čeho kurva chceš. Oukej, jsi úplně zaseklej u psa, tak co tohle: ‚Umí psi rozeznávat tvary?‘ Jak ti to zní?“

Znělo to dobře. Brownieho jsem miloval, takže jsem byl rád, že může být součástí mého experimentu. Táta mi pomohl navrhnout, jak přesně bude experiment vypadat. Spočíval víceméně v tom, že každý den před psem podržím tři kusy papíru, na jednom z nich bude nakreslený trojúhelník, na jednom kruh a na jednom čtverec. Když mu ukážu kruh, dám mu nějakou dobrotu, když mu ukážu čtverec, řeknu mu, ať sedne, a když mu ukážu trojúhelník, neudělám vůbec nic. Po patnácti dnech tréninku budu provádět dva dny pokusy, při nichž mu ty geometrické útvary ukážu bez příslušné odměny. Cílem bude zjistit, zda zareaguje, nebo nezareaguje na útvary očekáváním akcí, které vždycky následovaly během příprav na pokusy. Během celých sedmnácti dní jsem měl svoje zjištění zaznamenávat do deníku. Když jsem na „výzkumu“ pracoval první den, byla to opravdu nuda. Pes nerozuměl, co se děje; když jsem mu ukázal listy papíru, jen na mě zíral a občas

se olíznul. Hlavně si chtěl hrát, takže jsem začal pobíhat po zadním dvorku a on mě honil, dokud jsem se neunavil. Táta pracoval každý den dlouho do večera, takže nevěděl, že s experimentem nepostupuju. Sem tam se optal a já mu řekl, že výzkum postupuje dobře. Tak nějak jsem předpokládal, že mám spoustu času. Když začnu sedmnáct dní před prezentací výsledků ve škole, bude to v pohodě. Ale pak jsem na experiment úplně zapomněl.

Jednoho odpoledne nám učitel připomněl, že za tři dny se naše experimenty budou prezentovat, a mně žaludek skočil do krku. Ten den mě ve škole vyzvedla máma, a když jsme přijeli domů, běžel jsem do pokoje a zavřel dveře. Vzal jsem svůj výzkumný deník a začal si vymýšlet falešné výsledky neexistujícího testu a odpovídající falešná data. Napadlo mě, že bych svou lenost mohl mazaně zatajit, kdybych předstíral, že pes během pokusů začal tvary pozvolna rozeznávat. A že když jsem pak dělal pokusy bez příslušných odměn, reagoval tak, že se z toho dalo usuzovat, že tvary rozpoznává. Vzpomněl jsem si, že jsem slyšel o nějakých Pavlovových psech. Pavlov byl podle všeho patřičně bláznivý vědátor a takovýhle experiment klidně mohl svého času dělat i on. To mi jako zdůvodnění stačilo.

Táta přišel toho dne domů brzy, slyšel jsem, jak vrazil do dveří, zrovna když jsem dopisoval poslední ze svých „zjištění“. Hodil jsem pero do kouta, abych se zbavil posledního důkazu svého podvodu. Táta přišel hned do mého pokoje, skoro jako kdyby tušil, co jsem provedl.

„Tak co tvůj vědeckej život?“ zeptal se podle očekávání.

Než jsem mohl odpovědět, uviděl můj deník a zvedl ho.
„Všechna data jsou tam, tati.“

Dál už mi pozornost nevěnoval, jenom zkoumal data. Když prolístoval stránky a prohlédl si moje výsledky, položil deník na můj stůl a podíval se na mě.

„Takže náš pes umí rozeznat tvary, jo?“

„Jo, je to divný,“ řekl jsem a snažil se znít pochybovačně.

„Jo, to je divný,“ řekl on. „Určitě ti nebude vadit, když na tom psovi zkusím malej test, abych to viděl na vlastní oči,“ dodal.

V ten moment jsem ztuhnul. V koutku duše jsem se konejšil nadějí, že pes možná bůhvíjak tvary rozpozná a zareaguje tak, jak jsem zapsal, že reaguje. Táta sebral zmuchlané obrázky geometrických útvarů z podlahy a vyšel ven.

„Občas to ten pes ale neudělá. Závísí to na tom, jak mu je a tak,“ snažil jsem se připravit si alibi pro jakýkoliv možný výsledek.

Táta mě neposlouchal. Zavolal Brownieho a ten k nám přiběhl. Táta mu před slintající tlamou podržel první tvar, trojúhelník. Když vidí trojúhelník, neměl podle mých „dat“ Brownie udělat vůbec nic. Což předvedl. Bohužel stejně reagoval i na kruh a čtverec, i když měl začít očichávat moji ruku v očekávání dobroty, respektive si sednout.

Brownie odběhl a táta se na mě otočil. Děsivě klidně se mi podíval do očí.

„Dávám ti šanci, abys mi řekl cokoliv, co bys mi chtěl říct,“ řekl.

Hned jsem se rozbřečel a pak jsem se mu během stále hlasitějšího vzlykání a posmrkování přiznal, že jsem experiment udělat zapomněl a data zfalšoval. Táta vzal můj deník, roztrhl ho vejpůl a pokusil se ho přehodit přes plot. Volné stránky se ale rozlétly kolem jako konfety na nějaké nepodařené oslavě. Začal do nich kopat, ale ani to ho neuklidnilo, a tak popadl psí hračku a mrštil s ní přes dvůr jako olympijský koulař. Když Brownie hračku přinesl a poskakoval v očekávání druhého kola aportování, táta vybuchl.

„SAMÝ KYDY! NAPSAL JSI SAMÝ KYDY!“ zařval.

„Myslel jsem, že mi dáváš možnost, abych ti to řekl,“ křičel jsem zase já.

„Jo, řekls mi to a byly to samý kydy, sakra práce!“

Máma se vyběhla podívat, co se děje. Uklidnila tátu a odvedla ho do ložnice, aby si promluvili. Po nějakých deseti minutách se táta vrátil na dvorek, pořád to v něm ještě vařilo.

„Udělal jsi ostudu všem vědcům na světě. Einsteinovi, kurva, a vůbec všem!“

Řekl jsem mu, že to vím a že je mi to líto.

„Já se tím žívím, sakra práce, a беру to vážně, KURVA vážně!“

„Já vim, že jo.“

„Ne. Ty nevíš ani hovno. Ted' poslouchej, co se bude dít.“

Pak mi sdělil, že musím jít za svojí učitelkou, přiznat se, že jsem svůj experiment neudělal a místo toho zfalšoval data, a požádat ji, abych se za svůj podvod mohl omluvit celé třídě.

„A pokud řekne, že to nemusíš dělat, prostě jí vysvětlíš, že to stejně uděláš. A chci vidět to prohlášení, který přečteš, NEŽ ho přečteš. Chci ho schválit.“

Druhý den jsem před hodinou vysvětlil paní učitelce, co se stalo, a když zazvonil zvonek, obrátila se k celé třídě a oznámila spolužákům, že jim musím něco říct. Vstal jsem a přečetl připravené prohlášení, které začínalo nějak takhle: „Milí spolužáci a vědci, spáchal jsem podvod. Tím, že jsem zfalšoval data, jsem zostudil proces, který je důležitý pro vývoj lidstva.“ Pak to pokračovalo ještě pár řádků, ovšem nikdo včetně mě netušil, o čem to sakra mluvím. Mezi větami jsem si vždycky všimnul, jak na mě třicet šestááků nepřítomně zírá. Když jsem prohlášení dočetl, posadil jsem se. Učitelka mi poděkovala, řekla pár slov o podvádění a jelo se dál.

Když jsem se ten večer vrátil domů, táta se mě zeptal, jak to šlo. Řekl jsem mu, že jsem přečetl omluvu a učitelka mi pak poděkovala.

„Promiň, že jsem na tebe musel bejt tak tvrdej, ale nechci, aby si lidi mysleli, že jsi zasranej lhář. To nejsi. Jsi slušnej člověk. A teď mazej do svýho pokoje, máš zaracha.“

O respektování soukromí

„Vypadni kurva odsud, mám něco na práci.“

O projevech strachu

„Když se lidem svírá prdel, poznáš, jaký opravdu jsou. Nebo aspoň jaká je jejich prdel.“

O hypotetických otázkách

„Ne. Neexistuje situace, ve který bych snědl člověka, takže si je koukej přestat vymejšlet a ptát se mě, chápeš to? Kristepane, takhle trávíš den, jenom vymejšíš takovýhle kraviny?“

O přátelství

„Poslouchej mě, já chápu, že tě nebaví hrát si s tím tlustým klukem, protože jeho máma nezavře hubu, ale to není chyba toho dítěte, že jeho máma je kráva. Zkus na něj bejt milej.“

O fair play

„Podvádění není jednoduchý. Nejspíš si myslíš, že jo, ale houbeles. Vsadím se, že bys víc posral to podvádění než to, co bys měl udělat čestně.“

O povalování hraček po celém pokoji

„Sakra práce, zrovna jsem si sednul na toho tvýho zatracenýho chlápka, co vypadá jako nákladřák. ... Že je z Transformers a jmenuje se Optimus Prime? Je mi u prdele, jak se jmenuje, postarej se, ať se neválí na místě, kde chci složit prdel.“

O dětské bezpečnosti

„Nešáhej na ten nůž, TY nůž nikdy držet nepotřebuješ...
To je mi u prdele, nauč se namazat máslo lžící.“

O pyžamových party

„Ve skříní jsou brambůrky a v mrazáku zmrzlina. Drž se dál od nožů a ohně. Oukej, já si svůj úkol splnil. Jdu spát.“

O sdílení

„Je mi líto, ale když tvůj brácha nechce, aby sis hrál s jeho krámama, tak si s nima hrát nemůžeš. Jsou to jeho krámy. Když chce bejt kretén a nerozdělit se, má na to právo. Vždycky máš právo na to, chovat se jako kretén – jen bys to právo neměl využívat moc často.“